

[Kr. Juul.]

til, og jeg er ret sikker på, at der sendes mange venlige tanker til den højtærede undervisningsminister i anledning af lovforslaget. Jeg vil gerne hertil føje min personlige tak, ikke i og for sig fordi der er noget, jeg bør takke for, for det er vel egentlig kun en naturlig ret, der her sker fyldest. Vi er i dette lille land ikke særlig forvænt med lovgivning af denne art, og jeg skulle tage meget fejl, om vi ikke også, inden solen i dag går ned over Christiansborg, skulle opleve at se den højtærede minister fra en anden side end den, der her er vist.

Da et lignende lovforslag i foråret var til behandling i det daværende folketing, lagde jeg mærke til, at den nuværende højtærede undervisningsminister som ordfører for sit parti udtalte, at der burde være samme frihed for en klasselærer i den større skole, som friskolelæreren har i sin skole; jeg beder den højtærede formand om tilladelse til at citere ganske kort, det står i folketingstidenden 1952—53, sp. 3501 og fremefter:

„Vi burde i det hele indrette vor skolelovgivning som en rammelovgivning, der gav større spillerum endnu for de lokale myndigheder, forældrekrederne og de enkelte lærere“.

En udtalelse som denne varsler forår i luften for skolerne, og jeg vil gerne udtale det oprigtige håb, at den højtærede undervisningsminister ikke må vise sig at være en enlig svale indenfor sit parti, men at vi mange kan stå sammen og løsne de stive former, der tit kan være ved at kvæle livet i skolerne. Livet er nu engang så mangfoldigt, at det ikke kan leves, hvis det presses ind i faste rammer, og det ville være herligt, om der kunne blive en lignende bevægelsesfrihed i folkeskolerne, som vi har i friskolen.

Må jeg i denne forbindelse pege på et forhold, som tager sig noget urimeligt ud. Det sker jævnligt, når et lærerembede i folkeskolen skal besættes, at der er få ansøgere til embedet, tit kun nogle ganske enkelte, og det kan dreje sig om nogle, som i længere tid har søgt både her og dér, men er fundet uegnede. De får imidlertid af skoledirektionen betegnelsen kvalificerede. Ved siden af kan der så være en enkelt, der har gennemgået en anden uddannelse,

end der almindeligvis kræves for at blive ansat i folkeskolen. Han har måske virket som vikar på stedet et stykke tid og fået et sådant forhold til de stedlige skolemyndigheder og til forældrene, at de kunne ønske at beholde ham, men han får betegnelsen ukvalificeret og kan ikke ansættes på grund af de stive former, folkeskolen er gledet ind i. Vil man have en lærer, må man værs'go' tage en af dem, der har søgt fra sted til sted, selvom de ikke er egnede. Det er da helt urimeligt, at det er sådan, det skal da drive forældre med ansvarsfølelse over i friskolen. I tillid til, at der ligger en ærlig vilje bag de udtalelser af den højtærede undervisningsminister, som jeg har citeret nogle af, vil jeg gerne spørge den højtærede minister: Vil ministeren tage initiativet til at ændre dette urimelige forhold og overlade til de stedlige skolemyndigheder og forældrene at bedømme, om en ansøger er egnet eller ej, uanset hvilken uddannelse han har gennemgået? Det ville nægtelig være i god samklang med ministerens udtalte ønske om større bevægelsesfrihed for de lokale myndigheder og forældrekrederne.

Må jeg, inden jeg slutter disse skolebetragtninger, sige endnu en enkelt ting. Der er en opdragelsesform, der altid må være plads til ved siden af skolen, og det er opdragelsen til arbejde. Det at stifte bekendtskab med det praktiske arbejde og opleve arbejdsglæden i en tidlig alder er en værdi, der ikke let kan vurderes for højt. Det er også et godt grundlag for skolearbejdet, og det er en vældig ballast for de unge at gå ud i livet med. Det tror jeg der er fuld forståelse for i friskolekredse og også udstrakt forståelse for i folkeskolekredse. Den vestjyske skoleordning f. eks. peger jo i den retning. Det er klart, at dette problem er vanskeligere at løse i by end på land, hvor de naturlige forhold er egnede dertil, men jeg er sikker på, at den eller de kriser, som der tales så meget om, for en stor del skyldes, at opdragelsen til arbejde trænges mere og mere tilbage. Også her må hjemmene kræve deres ret og kende deres ansvar.

Angående de enkelte ændringer, der er foreslået i den gældende friskolelov, finder jeg ikke anledning til at gøre ret mange bemærkninger nu, idet jeg går ud fra, at